

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

12 januari 2009

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de dames Greet Van Linter, An Michiels en Marleen Van den Eynde –
betreffende tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) voor chronisch zieke kinderen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door mevrouw Katleen Martens**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, de heer Leo Pieters;

de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de dames Stern Demeulenaere, Laurence Libert, de heer Hans Schoofs;

de heer Dirk De Cock, mevrouw Anissa Temsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, Jos De Meyer, Luc Martens;

de heer Karlos Callens, de dames Margriet Hermans, Fientje Moerman;

de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen, Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Kris Van Dijk;

de heer Jef Tavernier.

Zie:

1643 (2008-2009)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie behandelde op 4 december 2008 het voorstel van resolutie van de dames Greet Van Linter, An Michiels en Marleen Van den Eynde betreffende tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) voor chronisch zieke kinderen.

1. Toelichting door mevrouw Greet Van Linter, indieners

Mevrouw *Greet van Linter* stelt dat het uitgangspunt van het voorstel is dat onderwijs voor elk kind cruciaal is, en dus ook voor chronisch zieke kinderen. Het tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) voor chronisch zieke kinderen past in het beleid rond zorg voor zieke kinderen dat de laatste jaren gestalte kreeg. Dit beleid wil het recht op onderwijs ook realiseren voor kinderen die door ziekte niet op school aanwezig kunnen zijn.

Kinderen met een chronische ziekte pendelen vaak tussen ziekenhuis, thuis en school en kunnen niet altijd regelmatig onderwijs volgen. In sommige ziekenhuizen zijn scholen voorzien maar niet in elk ziekenhuis. En niet elk ziekenhuis heeft daarvoor een erkenning. Kinderen die vaak afwezig zijn missen lessen maar verliezen ook het contact met klasgenoten. Ze krijgen te maken met een leerachterstand en verliezen voeling met het schoolgebeuren. Het TOAH moet dit opvangen.

Een eerste initiatief werd genomen in het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997. Met dit decreet werd, door de invoering van tijdelijk onderwijs aan huis, voor het eerst reglementair uitvoering gegeven aan de zorg om langdurig zieke kinderen te betrekken bij wat er in de klas en op school gebeurt.

Het systeem werd in verschillende stappen geoptimaliseerd en uitgebreid naar het secundair onderwijs. Zo werd onder andere de wachttijd ingekort tot 21 dagen en werd het aantal uren opgetrokken van twee uur naar vier uur. Voor kinderen die binnen drie maanden na een periode van onderwijs aan huis weer opnieuw ziek worden werd de wachttijd bovendien afgeschaft.

Bij besluit van 1 januari 2007 werd tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) ook voor kinderen met een chronische ziekte mogelijk gemaakt. Chronisch zieke

kinderen vielen in het systeem van tijdelijk onderwijs aan huis uit de boot. Het gaat hier om nierpatiëntjes, astmapatiëntjes, herstellende kankerpatiëntjes, CVS-patiëntjes, kinderen met psychische aandoeningen enzovoort. Zij zijn vaak vele dagen ziek en missen heel wat lessen. Ze zijn niet noodzakelijk 21 opeenvolgende kalenderdagen afwezig waardoor deze kinderen meestal niet in aanmerking kwamen voor TOAH. Toch gaat het hier om een groep kinderen met medische problemen die TOAH zeker goed kunnen gebruiken. Het TOAH tot deze groep uitbreiden beantwoordde dan ook aan de doelstelling om het leerrecht van zoveel mogelijk kinderen zo goed mogelijk te realiseren en te garanderen.

Na de laatste aanpassing van de wetgeving op TOAH blijven er volgens de Vlaams Belangfractie echter nog verschillende knelpunten. Ook het Vlaams Patiëntenplatform erkent dat er nog problemen zijn. Het eerste knelpunt betreft het volgende. Een kind met een chronische ziekte heeft recht op vier uur tijdelijk onderwijs aan huis per opgebouwde schijf van negen halve schooldagen. Die vier uur zijn echter te weinig om de leerachterstand te beperken, zeker voor kinderen in het secundair onderwijs. Wanneer hun gezondheidstoestand het toelaat, moeten deze kinderen de kans krijgen meer uren tijdelijk onderwijs aan huis te ontvangen.

Een tweede knelpunt is dat voor kleuters met een chronische ziekte er op dit moment geen TOAH is. Ook voor hen is het, zeker in de derde kleuterklas, zeer belangrijk dat zij dezelfde basis als andere kinderen hebben, zodat zij hun eerste leerjaar zonder leerachterstand kunnen beginnen.

De huidige regelgeving bepaalt ten derde dat scholen zelf mogen kiezen of zij al dan niet TOAH geven aan kinderen die verder wonen dan 10 km van hun school in het gewoon onderwijs of verder dan 20 km in het buitengewoon onderwijs. De vrije keuze van onderwijs mag echter niet beperkt worden door deze maatregel. Daarom zouden scholen ertoe verplicht moeten worden om TOAH aan te bieden aan al hun leerlingen, eventueel in samenwerking met andere scholen of onafhankelijke instanties.

Een laatste tekortkoming is dat uit de praktijk blijkt dat er te weinig informatievoorziening is aan scholen en ouders over de mogelijkheid thuisonderwijs aan te vragen. Dit leidt ertoe dat kinderen vaak langdurig thuis zijn zonder enige vorm van onderwijs. Die informatievoorziening kan, in het kader van de

gelijke kansen, het best door de Vlaamse overheid opgestart worden.

In het voorstel van resolutie wordt gevraagd aan de Vlaamse Regering om ten eerste het aantal uren in het kader van TOAH uit te breiden indien de gezondheidstoestand van het kind dat toelaat. Ten tweede wordt gevraagd om TOAH na frequente afwezigheid wegens een chronische ziekte onmiddellijk te laten aanvangen. Het mag niet zijn dat het TOAH pas kan aanvangen nadat de aanvraag is ingediend en de school de nodige voorbereidingen heeft getroffen. Zo wordt immers kostbare tijd verloren. Ten derde moet TOAH ook in het kleuteronderwijs mogelijk zijn. Ten vierde moeten scholen ertoe verplicht worden om tijdelijk onderwijs aan huis aan te bieden, al dan niet in samenwerking met andere scholen of onafhankelijke organisaties, aan kinderen die wonen buiten een straal van 10 km voor het gewoon onderwijs en een straal van 20 km voor het buitengewoon onderwijs. Tot slot wordt gevraagd om de mogelijkheid tot TOAH beter bekend te maken bij de ouders.

2. Algemene bespreking

De heer *Frank Vandenbroucke*, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, wenst tussen te komen in de bespreking omdat hij met de problematiek intensief bezig is. Hij stelt voor om het voorstel van resolutie niet goed te keuren omdat er aantal elementen instaan die volgens hem niet verstandig zijn.

Zoals in het voorstel van resolutie zelf gesteld wordt, is de regelgeving op het tijdelijk onderwijs aan huis een regelgeving die in de loop der jaren (sinds 1997) systematisch geoptimaliseerd is, dit steeds in functie van de budgettaire mogelijkheden. Sinds 1997 zijn volgende verbeteringen ingevoerd:

- inkrimping van de wachttijd van 28 dagen naar 21 dagen;
- uitbreiding van de twee uur TOAH per week naar vier uur;
- uitbreiding van de regeling, aanvankelijk enkel voor het lager onderwijs, naar het secundair onderwijs;
- wegvallen van de wachttijd van 21 dagen voor kinderen die binnen de drie maanden hervallen;

- wegvallen van de wachttijd van 21 dagen voor kinderen met een chronische ziekte.

De huidige regelgeving TOAH is niet noodzakelijk een eindpunt. Steeds in functie van de budgettaire mogelijkheden wordt ernaar gestreefd om deze regelgeving te optimaliseren. De optimalisering gebeurt stapsgewijs omdat het niet altijd voorspelbaar is welke budgettaire gevolgen elke versoepeling aan de regelgeving met zich meebrengt. Het is een open budget.

Bij de aanpassing aan de regelgeving moet ook steeds naar een evenwicht gezocht worden tussen enerzijds het leerrecht voor zieke kinderen versus de haalbaarheid voor de school.

Vervolgens gaat de minister dieper in op de maatregelen die van de Vlaamse Regering worden gevraagd. Ten eerste wordt gevraagd naar een uitbreiding van het aantal uren TOAH, zeker in het secundair onderwijs. Bij de uitbreiding van de regeling naar chronisch zieken, werd destijds reeds aan de belanghebbende organisaties toegezegd dat op termijn een uitbreiding van de maatregelen (zowel naar verhoging van de vier lestijden als naar verdere versoepeling van de voorwaarden) zou worden bekeken nadat in kaart was gebracht wat op kruissnelheid het aantal gevallen per schooljaar is en wat dit budgettair betekent in de huidige stand van zaken en bij verruiming. Vermits de indieners van het voorstel van resolutie verklaren dat er meer ruchtbaarheid aan de regeling tijdelijk onderwijs moet worden gegeven omdat ze onvoldoende bekend zou zijn en vermits deze regeling in het secundair onderwijs vrij recent is, kan de vraag worden gesteld of al onmiddellijk een uitbreiding nodig is, mede rekening houdend met de budgettaire haalbaarheid. De minister wenst wat dit betreft nog even af te wachten.

Ten tweede wordt door de indieners gevraagd om TOAH na frequente afwezigheid wegens een chronische ziekte onmiddellijk te ontvangen. Dat is reeds het geval in die zin dat er bij chronische zieke kinderen geen wachttijd van 21 dagen is. Per negen halve dagen afwezigheid worden telkens vier uur TOAH toegekend.

Ten derde vraagt het voorstel van resolutie om TOAH ook in het kleuteronderwijs mogelijk te maken. Op dit ogenblik wordt, in samenwerking met de ziekenhuis scholen, de Vlaamse Liga tegen Kanker en het Vlaams Patiëntenplatform onderzocht hoe groot de

doelgroep van TOAH in het kleuteronderwijs zou zijn en wat de budgettaire gevolgen van een uitbreiding naar het kleuteronderwijs zouden zijn.

Wat de vierde vraag betreft, merkt de minister op dat het niet gaat om de afstand tot de woonplaats, maar om de verblijfplaats tijdens de ziekte. De regelgeving is reeds geoptimaliseerd in die zin dat scholen die TOAH aanbieden over een grotere afstand de volledige vervoerskosten vergoed krijgen vanuit de overheid. Voorheen beperkte de vergoeding zich tot 10 km voor het gewoon onderwijs, respectievelijk 20 km voor het buitengewoon onderwijs. Het is wel vergaand om het feit dat sommige scholen méér dan andere maatregelen nemen op het vlak van tijdelijk onderwijs aan huis (i.c. bij overschrijding van het afstandscriterium) te koppelen aan het beginsel van de vrije keuze in onderwijs. Het gelijkheidsbeginsel wordt gewaarborgd via de minimumnormen die de overheid oplegt. De autonomie van onderwijsinrichters, die zich ook vertaalt naar wat praktisch realiseerbaar is, zal in sommige gevallen tot beperkingen leiden. Bijvoorbeeld, moet een leerling uit Limburg of Nederland die om weloverwogen reden voor een hotelschool aan de Belgische kust kiest, daar waar er ook een geografisch dichterbij aanbod bestaat, toch sowieso aanspraak op onderwijs aan huis kunnen maken in hoofde van die kusterschool? Hiertegenover stellen dat andere organisaties of scholen, in de nabijheid van de woonplaats van de leerling, dan maar ondersteuning moeten bieden, is volgens de minister een vrij simplistische redenering. Een belangrijk aspect is steeds geweest dat de leraar aan huis een vertrouwensleraar diende te zijn, waar de leerling zich goed bij voelt. Quid met een vreemde persoon? Quid met het leerplan (er zijn tal van leerplannen, die verschillen per net, per school enzovoort)? Quid met het inzicht in de leerstof die de leerling in de moederschool al heeft gezien enzovoort?

Tot slot wordt in het voorstel van resolutie gevraagd om de mogelijkheid tot onderwijs aan huis aan te vragen beter bekend te maken bij de ouders. De minister merkt op dat elke school de mogelijkheid om TOAH te krijgen moet vermelden in het schoolreglement. Dat is een decretale verplichting. Scholen die het recht op TOAH niet respecteren kunnen gesanctioneerd worden. In de praktijk lezen niet alle ouders het schoolreglement even grondig, ook al tekenen ze het voor akkoord. Ook via andere kanalen, zoals de Gids voor ouders met kinderen in het basisonderwijs, de Gids voor leerlingen in het secundair onderwijs

wordt de maatregel toegelicht. Een initiatief om én publiek én onderwijsverstrekkers te sensibiliseren, is – ook om emotionele reden – wel nuttig. Dat kan desnoods via de bestaande kanalen (schooldirect, KLASSE voor ouders, KLASSE voor leerkrachten) zodat extra kosten waar mogelijk worden vermeden.

Mevrouw *Stern Demeulenaere* vraagt of er andere mogelijkheden zijn om een tekort aan onderwijs op te vangen. Zij denkt daarbij aan e-learning via internet. Dat is mogelijks een goedkopere oplossing vermits alle scholen uitgerust zijn met een internetverbinding. De leerlingen kunnen op die manier virtueel aanwezig zijn in de klas. De uren die thuis onderwezen worden kunnen dan gebruikt worden om specifiek bij te sturen waar nodig. Zij verwijst naar de studie van het Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie (IBBT) die hierbij van nut kan zijn.

Mevrouw *Kathleen Helsen* sluit zich hierbij aan. Het verwondert haar dat in het voorstel van resolutie geen melding wordt gemaakt van Bednet. Op die manier krijgen chronisch zieke kinderen de kans om ook contact te houden met klasgenoten.

Zij vraagt zich af of het nodig is om nu al de regelgeving aan te passen vermits er net een versoepeling werd doorgevoerd. Het is belangrijk om dat te evalueren. Is er al concreet cijfermateriaal ter beschikking waarop de Vlaams Belangfractie zich baseert om het voorstel van resolutie in te dienen en waaruit zou blijken dat het huidige aanbod TOAH niet volstaat?

– Repliek van mevrouw Greet Van Linter

Mevrouw *Greet Van Linter* vraagt aan de minister wat de termijn is voor de verhoging van het aantal uren. Zij wil verder de nadruk leggen op de belanghebbenden. Zij kent bepaalde e-learningprojecten in de provincie Limburg waarbij verenigingen door privé-sponsoring computers ter beschikking stellen van bijvoorbeeld chronisch zieke kinderen.

De vragen aan de Vlaamse Regering worden ook grotendeels gesteld door het Vlaams Patiëntenplatform.

Verder hoort de spreker dat de minister budgettaire argumenten aanhaalt. Zij kan zich inbeelden dat de ouders van bijvoorbeeld chronisch zieke kinderen daar niet tevreden mee zullen zijn. Terwijl het Vlaams Parlement een kunstwerk van tienduizenden euro aankoopt, blijven zieke kinderen op hun honger zit-

ten. Indien het voorstel van resolutie niet wordt aanvaard, zal mevrouw Van Linter dit met veel plezier laten weten aan de betrokkenen.

– Repliek van de minister

De *minister* beaamt de stelling van mevrouw Demeulenaere dat er ook andere initiatieven worden genomen zoals Bednet die veelbelovend zijn voor de toekomst. Er moet onderzocht worden wat kan geleerd worden uit Bednet. Men is daar nogal tevreden over. Het is wel aanvankelijk een zware investering maar het opent perspectieven om TOAH op een andere manier aan te pakken.

Op de vraag van mevrouw Van Linter naar de termijn voor de reflectie over het aantal toegekende uren, antwoordt de minister dat eerst moet gewacht worden tot het systeem op kruissnelheid is. Dat is momenteel moeilijk in te schatten.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) voor chronisch zieke kinderen wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5.

De verslaggever,

De voorzitter,

Katleen
MARTENS

Monica
VAN KERREBROECK
